

Het is mogelijk!

EN VERDER

Nu is het genoeg
Made with respect
Wie zit er op de berg goud?
Activiteitenverslag 2021

WSM MAGAZINE

10

TEAM SPIRIT
Made with respect

11

ACTIVITEITENVERSLAG 2021

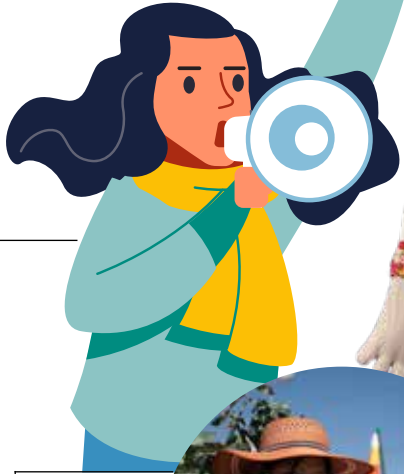
30

PARALLEL
Vakbondsleider

8

KORT GEKNIPT
¡Ya Basta!

28

FOCUS
Vrouwen in opmars!

4

DOSSIER
De kunst om mogelijk te maken wat onmogelijk lijkt

23

REISVERSLAG
Wie zit er op de berg goud?

‘IT ALWAYS SEEMS IMPOSSIBLE,
UNTIL IT’S DONE.’*

Nelson Mandela

Beste lezer,

Verandering is mogelijk! Zelfs wanneer de wereld stappen achteruit lijkt te zetten. Zoals bij de recente afschaffing van de nationale abortuswet in de Verenigde Staten: een enorme stap achteruit voor vrouwenrechten. Zelfs wanneer gebeurtenissen amper door de media schijnen te worden opgepikt. Zoals de vloedgolf waaronder Bangladesh kreunt. Niet belangrijk genoeg?

Op dit eigenste moment vinden belangrijke positieve veranderingen plaats. Veranderingen waar sociale bewegingen overal in de wereld hard voor werken.

Die veranderingen delen wij met jou, via dit magazine. Het nieuws over de sociale bewegingen in Bangladesh, bijvoorbeeld, die hun landgenoten in nood te hulp schieten. Of over de gezondheidsfondsen in maar liefst vijf West-Afrikaanse landen, die van hun overheden het mandaat kregen om sociale bescherming voor iedereen uit te rollen. Of het nieuws dat de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) zopas van veiligheid en gezondheid op de werkvloer het vijfde basisbeginsel van Waardig Werk maakte. Want ook die berichten halen de kranten niet.

Het is mogelijk. Zelfs wanneer het onmogelijk lijkt. Dat is ons credo en dat van de bijna honderd organisaties in ons wereldwijde netwerk. Wij, sociale bewegingen, leggen ons niet neer bij wat er fout gaat. Samen houden we een ideale, rechtvaardige wereld voor ogen. We observeren, vormen een mening over hoe het anders moet, zoeken medestanders en komen samen op voor de verandering die nodig is. **We laten ons niet door tegenslagen of mediastilte tegenhouden. Samen maken we het onmogelijke mogelijk. Samen zetten we stappen vooruit. En we nodigen jou uit om dat samen met ons te blijven doen.**

Katrien Liebaut
WSM

*‘Het lijkt altijd onmogelijk, totdat het gedaan is.’

**MET ACTIVITEITEN-
VERSLAG 2021** OP P.11

DE KUNST OM MOGELIJK TE MAKEN WAT ONMOGELIJK LIJKT

Wat honderd jaar geleden onhaalbaar werd geacht, is voor ons een feit: een werkdag van acht uren, een pensioen, gratis algemeen onderwijs, een algemene ziektekostenverzekering. Of vrouwenstemrecht en de afschaffing van kinderarbeid. Die sociale veranderingen kwamen niet uit de lucht vallen. 'Rechten worden niet gegeven, ze worden door hard te werken opgeëist', zegt Lissy van de National Domestic Workers Union (NDWU)* in India.

Tekst / Mia Vandenberghe

Beweging.net* heeft het over samen streven naar een samenleving die inclusief, solidair, rechtvaardig en duurzaam is. 'Daar willen we onze schouders onder zetten', zegt voorzitter *Peter Wouters*. Een fantastische doelstelling waar ook WSM zich achter schaaft. Maar hoe doe je dat? Hoe komen sociale veranderingen in een samenleving tot stand? En gebeurt zoiets in heel de wereld op dezelfde manier? *Pascal Debruyne*, auteur en onderzoeker aan de Odisee Hogeschool, is duidelijk: 'Wat sociale veranderingen delen, is dat ze er altijd komen na een langdurige strijd vanuit een duidelijk toekomstperspectief.'

IN VRAAG STELLEN

Het is nu eenmaal zo, is dus een stelling die niet klopt. *Pascal Debruyne*: 'Sociale veranderingen komen er omdat mensen de gang van zaken rondom hen in vraag stellen. Dat kunnen kleine dingen zijn of grote maatschappelijke kwesties. Een onveilige werkomgeving of te dure gezondheidszorg. Mensen die samen een probleem aankaarten, dat publiek maken, opkomen voor verandering ... Die mensen zijn met politiek bezig. Anders dan de politiek, waar het over het besturen van een land gaat, omvat het politieke de vormgeving van onze samenleving, het streven naar een andere maatschappelijke

ordering. *Het is de kunst om mogelijk te maken wat onmogelijk lijkt*. Dat politiseren is inherent aan sociale bewegingen. Zij leggen de vinger op de wonde, geven aan waar het naartoe moet. Sociale bewegingen zetten ook zelf alternatieven op, waardoor mensen vat krijgen op hun leven. Politiseren is dus niet te verwarren met politiek lobbywerk, dat het gangbare beleid binnen de bestaande orde wil bijsturen. Dat is zeker relevant, maar het is geen politisering.'

OOK DAT IS POLITIEK

'Die politiserende rol is voor Femma Wereldvrouwen* geen keuze, maar een deel van onze identiteit', zegt

adjunct directeur *Riet Ory*. 'Ons onderzoek rond de 30-uren werkweek als het nieuwe voltijds verbeeldt wat tot dan niet mogelijk werd geacht. Met dat alternatief voorstel plaatsen wij de combinatie van werk, gezin en vrije tijd en de grote genderongelijkheid hierin op de publieke en politieke agenda. **Persoonlijke onderwerpen hebben een maatschappelijke dimensie en daarom maken we ze politiek**. Ondertussen ligt de 30-uren werkweek stilaan op tafel bij vakbonden, werkgevers, bedrijven, organisaties en politieke partijen en wordt ze bediscussieerd in de pers. Het debat is geopend, maar ons uiteindelijk doel is effectieve verandering.'

INTERNATIONALE BRIL

Dirk Barrez, journalist en auteur, voegt daar een dimensie aan toe. 'Of sociale bewegingen er nu bewust oog voor hebben of niet, of ze enkel lokaal werken of niet, het zijn overwegend globale dynamieken die hun werking oriënteren. Sociale bewegingen hebben er dus alle belang bij te beseffen welke immense impact de globalisering heeft op economie, politiek en ook op de samenleving. De globalisering breidde het speelveld voor geld en multinationals uit en zet daarbij vaak de politiek en de samenleving buiten spel. **Sociale bewegingen kunnen dus niet anders dan een internationale bril opzetten**. Vaak winnen ze er ook mee om internationaal samen te werken.' *Naomi Vleugels* (verantwoordelijke team België bij WSM) beaamt dat: 'Daarom verbindt WSM sociale bewegingen over grenzen heen. Samen politiserend werken is daar een belangrijk aspect van. De lijnen worden uitgezet in de INSP!R-netwerken (International Network for Social Protection Rights) in elk continent, op aangeven van de

mensen aan de basis – in de sociale bewegingen in elk land dus. **Zich in een netwerk verenigen, maakt alle betrokkenen sterker. Letterlijk, door de macht van het getal. Maar ook inhoudelijk, door te leren van elkaar.**'

WET OP KETENZORGPLICHT

Naomi Vleugels: 'Werknemers overal in de wereld komen niet alleen vaak dezelfde problemen tegen, ze staan ook dicht bij elkaar dan op het eerste gezicht lijkt. **Elke dag sterven 7.600 mensen door een ongeluk of ziekte veroorzaakt door hun werk**. In Bangladesh vielen begin juni zeker 49 doden bij een brand in een containerdepot van een Nederlands-Bengalees bedrijf in de haven van Chittagong. Voor de bouw van de infrastructuur voor het WK voetbal 2022 in Qatar vielen minstens 6.750 doden, allemaal buitenlandse werknemers. In juni 2021 stortte in Antwerpen een schoolgebouw in aanbouw in. Gevolg: vijf doden, allen buitenlandse werknemers. Een zeer bekende industriële ramp is Rana Plaza in Bangladesh in 2013, toen meer dan 1.100 kledingarbeiders omkwamen. Zij stikten kleding die in Europese winkels werd verkocht. Belgische autofabrieken hebben ongetwijfeld permanent aandacht voor de veiligheid van hun werknemers, maar voor de collega's in de mijnen vooraan in de productieketen geldt dat recht plots minder. **Veiligheid op de werkvloer is maar één van de globale problemen. Aan de basis ligt telkens hetzelfde euvel: geld en winst krijgen voorrang op mensenlevens. Dat moet veranderen**. Een wet op ketenzorgplicht zou bedrijven verplichten om mensenrechten en milieunormen in heel hun toeleveringsketen te respecteren. Vanuit WSM werken wij hard mee

aan het realiseren van die wet. Naast de inhoudelijke, is er de politiserende insteek. Want toestanden publiek maken, mensen informeren en sensibiliseren. Acties opzetten samen met de leden van sociale bewegingen, zoals vakbondsmilitanten. Die acties samen van onderuit opzetten is een essentieel onderdeel van politiseren. Zo vergroot het draagvlak voor verandering. **Als burger kan je zoveel meer betekenen dan de stem die je uitbrengt tijdens verkiezingen.**'

HARD WERKEN

Structurele veranderingen zijn dus mogelijk, maar de weg is lang en hobbelig. Het harde werk en de acties van miljoenen huishoudwerkers hadden tot gevolg dat de Internationale Arbeidsorganisatie tien jaar geleden de Conventie 189 goedkeurde. Dankzij de implementatie in verschillende landen, kunnen sindsdien heel wat huishoudwerkers eindelijk genieten van een minimumloon. Een overwinning voor *Lissy* van NDWU* en al haar collega's. In Peru richtte JOC meer dan vijftig jaar geleden avondscholen op, waar vooral vrouwen hun middelbare studies kunnen voltooien. 'Het zijn ontmoetingsplaatsen waar activisme vorm krijgt', zegt *Andrea* van JOC Peru*. *Jules* is delegué van de vakbond Sydemines in de cementfabriek ScanTogo (groep Heidelberg) in Tabligbo in Togo: **'Onze kinderen groeien op onder het neer-dwarrelende stof van ScanTogo. We moeten het bedrijf op haar verantwoordelijkheid blijven wijzen, anders zal Tabligbo op een dag onleefbaar zijn. Daarom blijven wij met collega's en alle mensen in de buurt vechten voor verandering.'**

* Organisaties waar WSM mee samenwerkt.

DOSSIER

>>

Ook voor de vrouwenorganisatie Gregoria Apaza* in de Boliviaanse stad El Alto is politiseren heel belangrijk. Directeur Carla Gutiérrez Guarachi getuigt daarover. ‘Als we de situatie willen veranderen, is het belangrijk dat we wat er gebeurt als een collectief probleem gaan beschouwen.’

Tekst / Katrien Liebaut – Foto’s / WSM, Shutterstock

‘In ons centrum getuigen vele vrouwen over geweld op het werk. Ze vertellen over hun onzekere jobs, over hoe zij geen toegang krijgen tot sociale zekerheid in tegenstelling tot hun mannelijke collega’s, over hun lonen, die voor dezelfde job toch veel lager liggen. Ze getuigen ook over bedreigingen, beledigingen, vernederingen, isolement, buitensporige werkbelasting, onrechtmatig ontslag, seksuele intimidatie en fysiek geweld.

Toch blijft het meeste geweld onder de radar. Want slachtoffers van geweld in El Alto zwijgen, uit angst om ontslagen te worden. We zien ook de

gevolgen van langdurige pesterijen op het werk: vrouwen die angststoornissen of depressie ontwikkelen, die geen andere oplossing zien dan zelf ontslag nemen, zelfs al brengt dat het gezin in de problemen. Vrouwen die botsen op het onbegrip van hun partner, wat dan weer leidt tot huiselijk geweld. En dan is er nog de ongelijkheid die je pas op termijn te zien krijgt: wie geen werk heeft, bouwt geen pensioen op. Zo dragen daders van geweld op het werk bij tot de groeiende loonkloof en ligt geweld op het werk mee aan de basis van structurele ongelijkheid.

Ondanks de moedige getuigenissen konden wij de werkelijke omvang van het probleem nooit concreet aantonen. Die vaststelling motiveerde ons tot een bevolkingsonderzoek. Want hoe klaag je een probleem aan zonder harde bewijzen? We bevroegen 345 vrouwen in El Alto. En de resultaten blijken nog ernstiger dan we vermoedden. Zes op de tien bevraagden geeft aan al in aanraking te zijn gekomen met een vorm van geweld. Geweld komt voor in alle sectoren, met de overheidssector op kop. Naast concrete cijfers gaf het onderzoek ons inzicht in de soorten van geweld, de

El Alto, Bolivia

types daders én de psychologische en beroepsmatige effecten. We stellen ook bezorgd vast dat vele daders herhaaldelijk geweld plegen. En dat het ontbreken van straffen verklaart waarom slachtoffers zwijgen.

Geweld op het werk is duidelijk een aanval op de mensenrechten. Het vormt een reële bedreiging voor de waardigheid, gezondheid en veiligheid van vrouwen. Met de resultaten van onze studie kunnen wij dat vandaag aantonen. De studie hielp ons in te zien dat we niet alleen moeten werken aan wettelijke voorschriften, maar ook aan het zichtbaar maken van dit onrecht. We moeten onze cultuur veranderen, want die staat te tolerant tegenover dit bijna ingeburgerde gedrag. En dat kan alleen als we wat er gebeurt met z’n allen als een collectief probleem gaan beschouwen.

Helaas zijn er geen eenvoudige oplossingen. Gregoria Apaza is daarom op verschillende terreinen actief. We organiseren beroepsopleidingen en vormingen over emancipatie, vrouwen-, arbeids- en mensenrechten. We mobiliseren onze studenten om samen hun rechten op te eisen. We begeleiden slachtoffers. En om de drempel te verlagen, ontwikkelden we een toegankelijke webapplicatie waarop je juridisch advies vindt, een tool die vandaag door de overheid gepromoot wordt.

We blijven de situatie in beeld brengen en wijzen op de oorzaken en de gevolgen. Eén van die oorzaken zijn vastgeroeste ideeën over de rol van mannen en vrouwen. Om die te doorbreken verruimden we ons opleidingsaanbod. We vulden de *traditionele* cursussen - zoals confec-

tie of koken - aan met opleidingen elektriciteit, renovatie of taxichauffeur. Steeds meer vrouwen oefenen zogenaamde mannenberoepen uit. Hun technische vaardigheden dwingen respect af.

Langzaam maar zeker merken we verandering. Meer en meer kranten berichten over geweld op de werkvloer. Meer en meer stemmen veroordelen openlijk wat fout loopt. Sociale bewegingen werken actief aan de invulling van het begrip *nieuwe man*. De Boliviaanse overheid beschouwt ons als experts, waardoor we steeds vaker een forum krijgen.

Met onze getuigenissen en cijfers droegen we bij aan de totstandkoming van Conventie 190 tegen geweld op de werkvloer, van de Internationale Arbeidsorganisatie IAO. Deze conventie omzetten in nationale wetgeving, is waar wij sindsdien de schouders onder zetten. Want onze arbeidswet heeft nog een aantal belangrijke wijzigingen nodig. Wist je dat er momenteel nog geen wettelijk verbod is op pesterijen op de werkvloer? We pleiten voor een overheidsbeleid gericht op preventie, en duidelijke wetten die het toelaten om daders te bestraffen. Samen met andere sociale organisaties die werken rond vrouwenrechten, voeren we campagnes en politieke acties. Met resultaat! Hoewel de conventie nog niet geratificeerd is, is er een duidelijk engagement van de regering. Wij hopen dat de wet er nog dit jaar komt. Dan is het aan ons om erop toe te zien dat die ook echt wordt toegepast.

Wat we vandaag doen, blijven we doen. Al zijn we ons ervan bewust dat de weg lang is en dat verandering tijd vraagt. Toch vierten we iedere stap

vooruit. Want met iedere vrouw die de kracht vindt om op te komen voor haar rechten, met iedere vrouw die een geweldvrije job kan uitoefenen en daarvoor in ruil een leefbaar loon verdient, met ieder *nieuwe man*, iedere gewonnen rechtszaak en iedere vorm van media-aandacht, zetten wij een stap dichterbij naar de samenleving die wij willen: een samenleving vrij van geweld, intimidatie, ongelijkheden en discriminatie!

Het is onze opdracht en onze verantwoordelijkheid als vrouw om de strijd die onze grootmoeders en onze moeders al voerden verder te zetten. We moeten dat doen in ons belang en in het belang van onze dochters en kleindochters. Zodat vrouwen toegang krijgen tot waardig werk en tot politieke besluitvorming. Zodat ze vrij over hun lichaam kunnen beslissen en dat al hun burgerrechten worden erkend.’

* Organisatie waar WSM mee samenwerkt.

¡YA BASTA! STOP! GENOEG!

6 OKTOBER INPIRATIEDAG GENDER

Overall ter wereld komen sociale bewegingen op straat om 'stop, ya basta, genoeg!' te roepen. Gendergerelateerd geweld is geen toeval en heeft ernstige gevolgen voor de gezondheid, de lonen en plaats in de samenleving. Hoe kunnen wij, als sociale beweging, reageren om dit geweld een halt toe te roepen? Hoe gaan we samen vooruit, over de grenzen heen? Op die vragen proberen we samen een antwoord te vinden op **donderdag 6 oktober**. Het wordt een inspirerende, interessante en gevarieerde dag vol ervaringen van organisaties uit België, Afrika, Latijns-Amerika en Azië. Met diverse sprekers, concrete aanbevelingen, theorie én praktijk. En jouw stem telt mee! Er is ruimte voor uitwisseling en vragen. Info en inschrijvingen op wsm.be.

JONG BRUGS TALENT KOMT OP VOOR SCHONE KLEREN

Een fraaie muurschildering van Wietse Hindryckx en straffe slam poetry van Nina Everaert. Dat waren de ingrediënten van de actie #PayYourWorkers eind juni tijdens Feest in 't Park in Brugge. De oproep was luid en duidelijk: kledingmerken, geef de miljoenen ontslagen kledingarbeidsters en -arbeiders de compensatie waar ze recht op hebben nadat bestellingen massaal werden geannuleerd door corona. Die compensatie loopt op tot 10 miljard euro. Omgerekend zou het de kledingmerken amper 10 eurocent per T-shirt kosten.

Teken de petitie op www.payyourworkers.org

Lauren Rolly – nog een jong Brugs talent – filmde de actie. Te bekijken op de Facebookpagina van WSM België. Instagram: wietseart

DE OPINIE VAN BRUNO DECEUKELIER

Bruno is continentaal coördinator voor Azië bij WSM, hij woont en werkt vanuit Kathmandu in Nepal. Op werkbezoek met vakbondspartner NCWF in Bangladesh schreef hij deze opinie.

'ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT, ONLY ONE CASUALTY'*

Ga ik ook hier kinderen vinden, verstopt onder de banken? Dat vraag ik me af wanneer ik de kledingfabriek op de zevende verdieping van een aftands pand binnenstap. Ik zie volgepropte gangen, oude brandblusapparaten en losliggende elektriciteitsdraden.

Eerst overvalt me de hitte in het naaiatelier, dan pas zie ik de zee van nieuwsgierige gezichten. 380 arbeiders, de meesten jonge vrouwen. Ze naaien schooluniformen en winterjurken. Een van hen zwaait enthousiast. Het is Khadija, de secretaris van de vakbond hier. Meer dan de helft van de arbeiders is aangesloten. Drie dagen staking waren nodig om te krijgen waar ze recht op hebben: het wettelijk minimumloon van 80 euro per maand.

De directeur ontvangt ons in zijn kantoor met airco. Hij wil graag zijn kant van het verhaal doen. 'Het gaat prima hier. Elk jaar worden we geïnspecteerd door de BGMAE, de werkgeversvereniging. Maar inderdaad, als we controle zouden krijgen in het kader van het Bangladesh Akkoord (rond de veiligheid in kledingfabrieken), zouden we onmiddellijk moeten sluiten.' Hij zegt het zonder verpinken. Dan flikkeren de lichten en valt de airco uit door een stroomonderbreking.

Ik denk aan wat Khadija en haar collega's mij buiten de fabrieksmuren vertelden. Vrouwen vallen flauw op het werk omdat het zo warm is. Een weduwe kreeg 100 euro compensatie toen haar man, een kledingarbeider van 34, dood neerviel. Ik voel verontwaardiging, onbehagen ...

Ondertussen kopen wij – ja, ook ik – nog altijd een T-shirt zonder na te denken over de handen die het in elkaar hebben gestikt.

Op sociale media delen vakbondsvrienden het nieuws dat bij een brand in een containerdepot in de buurt minstens 50 mensen zijn omgekomen, waaronder vijf brandweerlieden. Het doet me denken aan die film over de eerste wereldoorlog, *All quiet on the western front, only one casualty*.

Op de terugweg, samen met de verantwoordelijken van NCWF in de auto, passeren we Rana Plaza, waar negen jaar geleden een kledingfabriek instortte en 1.132 mensen om het leven kwamen. En dan rolt, opnieuw via sociale media, het heuglijke nieuws binnen dat onze vakbondsvrienden op de IAO-conferentie in Genève succes hebben geboekt: veiligheid en gezondheid op het werk wordt het vijfde grondbeginsel voor waardig werk. Met heel mijn hart hoop ik dat deze conventie een verschil zal maken, dat ze het werk van Khadija zal versterken en een hoeksteen zal zijn in de dam tegen rampen zoals Rana Plaza.

Mijn vakbondscollega's kijken vooruit, naar het drukke verkeer in Dhaka. In de achteruitkijkspiegel zie ik Rana Plaza uit het zicht verdwijnen ...

*Van het westelijk front geen nieuws, behalve één slachtoffer.

GEEN WINST OP DE PANDEMIE 'MEER INVESTEREN IN SOCIALE BESCHERMING VOOR IEDEREEN'

GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

Zo'n 33.000 Belgen tekenden het Europees Burgerinitiatief Geen winst op de pandemie, dat vraagt om kennis rond vaccins en behandelingen tegen Covid-19 voor iedereen in de wereld beschikbaar te maken, met als eerste stap de tijdelijke opheffing van de patenten. Helaas kende het initiatief niet in alle Europese landen een even grote bijval en werden de noodzakelijke één miljoen handtekeningen niet gehaald. Daardoor kan de Europese Commissie de eisen van het Burgerinitiatief naast zich neerleggen.

WSM blijft, samen met partners in België en in de wereld, pleiten voor structurele oplossingen. Het is belangrijk dat er wereldwijd capaciteit wordt opgebouwd om vaccins, behandelingen en beschermingsmiddelen lokaal te produceren, zonder winstbejag en vanuit lokale noden. Met aandacht voor alle factoren die onze gezondheid bepalen. Een aanpak die deel uitmaakt van een grotere visie: samen bouwen aan sterke en universele systemen van sociale bescherming. Dat is de beste buffer tegen volgende (gezondheids)crisissen. Om dat te realiseren hebben we absoluut een doorgedreven internationale samenwerking nodig!

Tekst / Katrien Liebaut – Jaklien Broekx – Foto / IAO

VOETBAL-TEAM

Binnenkort strijken in Qatar de beste voetbalteams ter wereld neer, voor de FIFA World Cup 2022. Ze zullen sporten in luchtgekoelde voetbalstadions, logeren in nagelnieuwe hotels en landen op het tarmac van een pas aangelegde luchthaven. **Sinds 2012 zwoegen honderdduizenden arbeidsmigranten om van Qatar een voetbalwalhalla te maken.** Aange trokken door het idee een veelvoud te zullen verdienen van wat werk in eigen land te bieden heeft, wagen ze de reis. Helaas blijft eens ter plaatse weinig van de droom overeind. Arbeid bij temperaturen tot 50 graden Celsius. Arbeidscontracten die onbestaande blijken. En de beloofde studio die een barak blijkt te zijn. De bouw van dit WK eiste de voorbije jaren meer dan 6.750 doden.

TEAM GEFONT

Het Nepalese **GEFONT begeleidt mensen die in Qatar aan de slag willen:** bij het papierwerk, bij de keuze voor een erkend en eerlijk werkgever, via vormingen over de arbeidsrechten en -wetten in Qatar. Wie toch berooid terugkeert, kan rekenen op de steun van

GEFONT bij het afdwingen van achterstallige lonen of een schadevergoeding. In Qatar zelf eist GEFONT hogere lonen en betere leefomstandigheden. In samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en de internationale vakbondskoepel IVV, verricht GEFONT politiek lobbywerk. Met positieve resultaten: in 2020 voerde Qatar wettelijke minimumlonen in en maakte het een einde aan het beruchte Kafalasysteem, dat arbeiders als slaven behandelde.

TEAM POLITICI

De bouw van de WK-infrastructuur is in handen van buitenlandse bedrijven, die zonder veel pottenkijkers hun werk konden doen. Hierover is goed nieuws te melden. Zowel in België als in Europa is een wet in de maak die de bedrijven die de keten aansturen, verplicht om mensenrechten te respecteren, in alle schakels van die keten: de zorgplichtwet. Samen met een coalitie van middenveldorganisaties voeren WSM en ACV al maandenlang intensief campagne, onder het motto 'Made with Respect'. Met een duidelijke oproep aan politici om de wet te stemmen.

madewithrespect.be

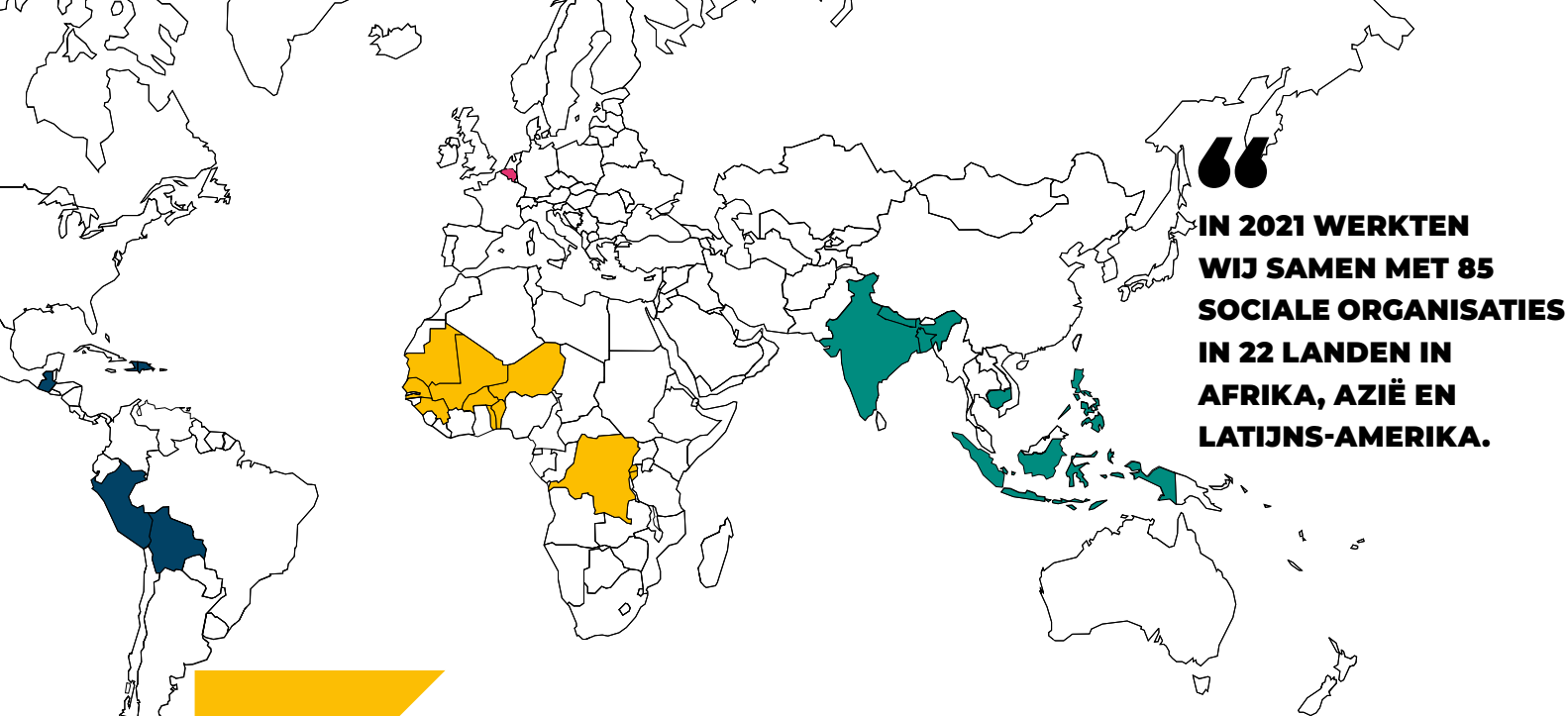
Over WSM schrijven kan op vele manieren. Je kunt het over thema's, programma's en activiteiten hebben. Je kunt het over doelstellingen en resultaten, over budgetten en rekeningen hebben. Of over strategieën en de vele organisaties waar WSM mee samenwerkt. Om het even welke benadering je kiest, altijd gaat het uiteindelijk over mensen die samen strijd leveren om sociale veranderingen waar te maken. Dat is de wondere wereld van sociale bewegingen. En dat is het werkveld van WSM. Niet voor niets staat WSM tenslotte voor 'We Social Movements'.

Mensen die zich samen inzetten voor sociale veranderingen dus. Wat die mensen in die sociale bewegingen doen - of het in Afrika, Azië, Latijns-Amerika of in België is - nooit zijn het losstaande initiatieven. **Alles wat gebeurt, heeft met elkaar te maken.** Het gaat over systematisch bouwen aan waardig werk en sociale bescherming in de wereld. Anders gezegd: vanuit georganiseerde solidariteit systemische veranderingen afdwingen. Is dat een naïeve strijd? Neen, want het gaat vooruit. Soms gaat het helaas ook achteruit. Het is een werk dat nooit af is.

Dit jaarverslag zal er iets anders uitzien dan gewoonlijk. Eind 2021 sloten we ons meerjarenprogramma af, dat startte in 2017. Via een impactstudie brachten we de realisaties van de voorbije vijf jaar in kaart. In dit verslag zetten we de resultaten van die studie voor jou op een rijtje.

TEKSTEN / Mia Vandenbergh, Naomi Vleugels, Katrien Liebaut
FOTO'S / Fran Afonso (p.11), WSM (p.14), Fabrice Debatty (p.17), Rony Zakaria (p.18), Audrey Claeys (p.21), Kristof Vadino (p.23)

“
**IN 2021 WERKTEN
WIJ SAMEN MET 85
SOCIALE ORGANISATIES
IN 22 LANDEN IN
AFRIKA, AZIË EN
LATIJNS-AMERIKA.**

2021 IN CIJFERS

DE INKOMSTEN

Overheidssubsidies: 8.147.002 euro

Voor al onze subsidies keurden de federale en andere overheden vooraf een zorgvuldig uitgestippeld meerjarenplan goed. In deze plannen staan de activiteiten en te behalen resultaten duidelijk omschreven. Jaarlijks verantwoorden wij iedere euro die we ontvangen bij de overheid. 2021 was het laatste jaar van ons federale vijfjarenprogramma. We startten 2022 met een nieuw programma, dat zal lopen tot 2026.

Onze overheidsmiddelen in detail

- // Federale overheidssubsidies: 7.403.985 euro
- // Europese subsidies: 266.581 euro
- // Subsidies van regionale overheden (gemeentes, steden, provincies, gewesten en tewerkstellingssubsidies): 476.436 euro

Andere inkomsten: 2.958.885 euro

Om aanspraak te kunnen maken op overheidsmiddelen, moet WSM een percentage aan eigen inkomsten

garanderen. Een aantal van onze projecten voeren we daarnaast uit met uitsluitend eigen middelen. We vinden het belangrijk om onze inkomstenbronnen zo goed mogelijk te diversifiëren. Zo blijven we gezond en onafhankelijk. In 2021 haalden wij 27 procent aan eigen inkomsten.

Onze eigen middelen in detail

Inkomsten uit giften en verkoop: 262.265 euro

1.869 particulieren en 84 organisaties schonken samen 262.265 euro. Bedankt dat wij ook tijdens de moeilijke Covid-19-periode op jou konden blijven rekenen.

Meerjarenovereenkomsten: 2.628.442 euro

We kunnen ook rekenen op middelen uit meerjarenovereenkomsten met 37 partners binnen en buiten de christelijke arbeidersbeweging. WSM ontving middelen uit overeenkomsten met:
// ACV, CM, Femma Wereldvrouwen, kwb, KAJ, beweging.net, MOC, BRS en vdk bank en andere: goed voor 1.363.807 euro

- // Vakbondscentrales en sectorfondsen, regionale gezondheidsfondsen, regionale deelorganisaties: 1.044.356 euro
- // 11.11.11, Vlaamse Koepel van Noord-Zuid-organisaties: 200.191 euro
- // CNCD-11.11.11, de Franstalige Koepel voor Noord-Zuidorganisaties: 20.088 euro

Een overzicht van al onze structurele partners vind je op www.wsm.be.

DE UITGAVEN

Samenwerkingen in onze partnerlanden: 8.123.746 euro

Met dit bedrag, goed voor 74 procent van het totaal, werken wij samen met 85 sociale organisaties in 22 landen aan waardig werk en sociale bescherming voor iedereen. Een deel van die middelen gaat naar thematische samenwerkingen tussen verschillende organisaties, in het kader van het Internationale Netwerk voor het Recht op Sociale Bescherming INSPiR.

Samen achter de visie van WSM: 1.806.713 euro

Waardig werk en sociale bescherming zijn de sleutels om armoede op een duurzame manier te beëindigen. Dat is onze visie en daarvan willen wij zo veel mogelijk mensen overtuigen, zowel in België als bij een aantal internationale instellingen. We doen dat via sensibilisering, internationalisering, vorming en politiek werk.

Kwaliteitsgarantie en transparantie van onze werking: 863.071 euro

Kwaliteit, transparantie en een correcte communicatie zijn belangrijke prioriteiten. In 2021 besteedden wij acht procent van onze middelen aan het algemeen beheer van onze organisatie. Hieronder valt onder meer de financiële dienst, het personeelsbeleid, een permanente kwaliteitsondersteuning en de algemene coördinatie. Samen garanderen zij de kwaliteit van ons werk.

Verzekeren van de middelen: 168.799 euro

Wij besteedden twee procent van onze middelen aan de fondsenwerving bij onze structurele en particuliere donateurs. Hiermee werken we nieuwe acties uit en zorgen wij voor een kwalitatieve verslaggeving aan al onze donateurs.

HET JAARRESULTAAT

De inkomsten

Met een totaal van 11,1 miljoen euro noteerden we in 2021 het hoogste inkomstencijfer sinds het ontstaan van

WSM. Dit cijfer danken we aan een aantal zaken. Eerst en vooral was er het saldo aan nog niet bestede subsidies van het Covid-19-jaar 2020. Een aantal activiteiten konden toen, als gevolg van de pandemie, niet volledig of slechts met vertraging worden uitgevoerd. Daarbij recupereerden we ook een aantal saldi van subsidies die bij de vertraagde opstart van het vijfjarenprogramma in 2017 waren bevroren. Daarnaast zijn er twee in 2020 opgestarte EU-programma's in Senegal en Nepal én een speciaal Covid-19-programma van Brussels International in India. De inkomsten uit de structurele overeenkomsten overstegen het budget dat we voorzagen. Ook de bijdrage van 11.11.11 was hoger dan voorzien. De giften van particulieren vielen helaas sterk terug, een jammer gevolg van de pandemie.

De uitgaven

Ondanks de pandemie konden wij en de organisaties waarmee wij samenwerken een grote inhaaloperatie realiseren. We zijn er trots op te kunnen melden dat wij het DGD-programma 2017-2021 voor 99,9 procent, dus zo goed als volledig, hebben uitgevoerd. De toenemende complexiteit in onze sector en een aantal extra administratieve en organisatorische processen en verplichtingen, maakten een versterking van het algemeen beheer noodzakelijk en verklaren hier de hogere investering. Een aantal activiteiten werden niet uitgevoerd. Zo waren er minder werkreizen mogelijk en konden enkele vacatures pas met vertraging ingevuld worden.

Het jaarresultaat

We sloten het boekjaar 2021 af met een positief resultaat van 144.000 euro. Dit resultaat versterkt het overgedragen positief resultaat op de balans. Het laat ons toe om ook in 2022 de voorziene programma's uit te voeren. Daarmee kunnen we anticiperen op een eventuele daling in subsidies en op het effect van de snel stijgende inflatie. De WSM-ploeg staat klaar om de uitvoering van de verschillende programma's in goede banen te leiden. In deze tijden, waarin de effecten van de pandemie zich nog steeds laten voelen, moeten sociale bewegingen verder de krachten blijven bundelen. Samen zetten we acties op voor die mensen die daar het meeste nood aan hebben: vrouwen en mannen in de informele economie, jongeren met een onzekere job, ouderen, ...

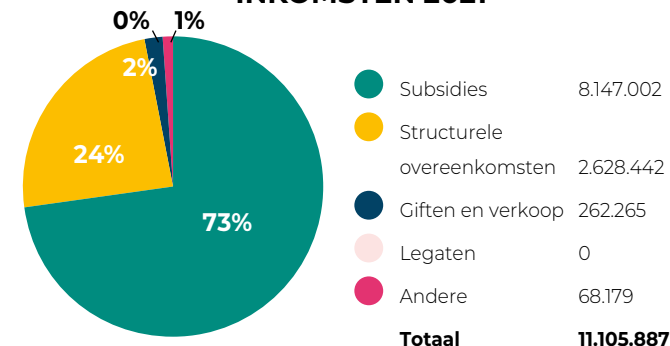
#TogetherWeMakeChangeHappen

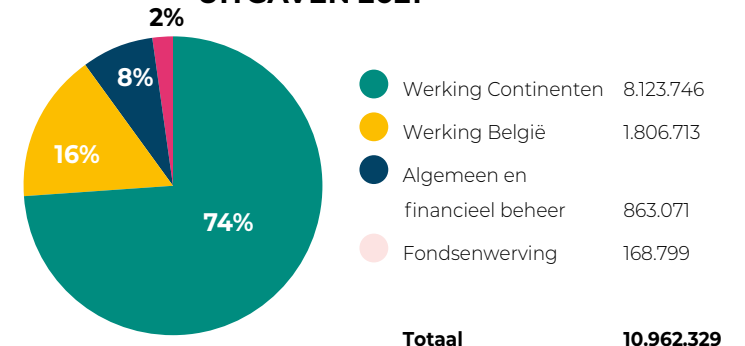
WSM is lid van de VEF, de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving.

De Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving waarborgt de morele kwaliteit van fondsenwerving en de doorzichtigheid van de rekeningen van haar leden. Ze controleert of een organisatie haar middelen verwerft op een ethisch verantwoorde manier. Ook in 2021 haalden wij een uitstekend resultaat bij de VEF-controle. **Wij springen omzichtig om met jouw geld en besteden je gift goed. Dat willen wij met ons VEF-lidmaatschap aantonen.**

INKOMSTEN 2021

UITGAVEN 2021

“

‘Eén zaak werd door Covid-19 alleszins overduidelijk: samenlevingen met een goed ontwikkeld sociaal beschermingssysteem, met toegankelijke en kwalitatieve gezondheidszorg én vervangingsinkomens, doorstonden de crisis beter.’

WAARDIG WERK

De kledingsector bleef een belangrijk strijdtoneel. Samen wisten we, zowel in producerende landen als in België, een aantal successen te verzilveren. In 2018 zorgde de Schone Kleren Campagne, onder de coördinatie van WSM, er samen met de internationale Clean Clothes Campaign voor dat het Bangladesh Fire and Safety Accord vernieuwd kon worden. Dit akkoord legt de bedrijven die het ondertekenen onafhankelijke fabrieksinspecties op, verplicht hen onveilige werkplekken veilig te maken en het personeel te vormen over veiligheid op het werk. In 2021 sloten de Schone Kleren Campagne, vakbonden, bedrijven én overheden het Internationale Akkoord voor Veiligheid én Gezondheid in de Textiel- en Kledingindustrie: een verderzetting van het Bangladesh Akkoord, maar voortaan met oog voor veiligheid én gezondheid, én met een uitbreiding naar minstens één extra land. Welk land dat wordt, wordt vandaag onderzocht.

In 2017 en 2018 voerden we samen met verschillende sociale bewegingen de campagne #cleankleren #vêtementsclean, gericht aan de Belgische sportkledingsector. We organiseerden tal van acties, verzamelden 43.426 handtekeningen en gingen in gesprek met Belgische beleidsmakers. Uit deze campagne trokken wij twee belangrijke lessen: vrijwillige initiatieven van bedrijven hebben té weinig effect op het leven van werknemers en ook in andere sectoren stellen we dezelfde onrechtvaardigheden vast. Een bindend kader is daarom nodig. En daar zet WSM sinds 2019 de schouders onder. Zowel in België als op EU- en VN-niveau sturen we aan op betere wetgeving. We noemen het verplichte ketenzorg: wetgeving die bedrijven die de keten aansturen verplicht om rekening te houden met mensenrechten en milieu. Een zorgplichtwet zal zorgen voor effectieve en duurzame verandering, voor waardig werk én voor respect voor mensenrechten! Vakbonden

spelen een cruciale rol in de totstandkoming van deze wet. En via de ondernemingen waarin zij actief zijn, kunnen ze toezien op de toepassing ervan. Daarom werkt WSM nauw samen met de internationale dienst, verschillende andere diensten én vakcentrales van het ACV. En wist je dat we samen met het brede Belgische middenveld ook een sterke coalitie op de been hebben gezet? Want samen klinken we luider, kunnen we beter mobiliseren, ruimer communiceren en sterker politiek werk leveren.

SOCIALE BESCHERMING

In een hele uitdagende globale context werden ook indrukwekkende resultaten behaald op het vlak van universele sociale bescherming. OKRA en WSM vestigden de aandacht op de rechten van ouderen overal in de wereld. We pleiten voor een VN-verdrag dat de Rechten van Ouderen beschermt. WSM ijverde voor het opzetten van een Global Fund on Social Protection, een

fonds dat landen die een basis sociale bescherming moeilijk kunnen financieren, kan ondersteunen om daarin stappen vooruit te zetten.

In 2020 en 2021 namen we, samen met ACV, CM, beweging.net, Femma Wereldvrouwen, OKRA, Kazou en kwb de handschoen op voor de wereldwijde toegang tot vaccins en behandelingen tegen Covid-19 (No Profit on Pandemic). Want een globale gezondheids crisis vraagt een globale oplossing. Eén zaak werd door Covid-19 alleszins overduidelijk: samenlevingen met een goed ontwikkeld sociaal beschermingssysteem, met toegankelijke en kwalitatieve gezondheidszorg én vervangingsinkomens, doorstonden de crisis beter.

Het recht op universele sociale bescherming is een basis- en een mensenrecht. Deze gezondheids crisis toont duidelijk aan dat het realiseren ervan een absolute prioriteit moet zijn en blijven!

**Waardig werk en sociale bescherming voor iedereen!
Dat streefden wij de voorbije vijf jaren na, samen met vele sociale bewegingen.**

BELGIË

ENKELE INITIATIEVEN IN 2021

- // Maart '21: ACV/WSM-dag - Sociale zekerheid: een mensenrecht
- // Maart '21: Webinar - No Profit on Pandemic
- // April '21: Actie - Rana Plaza never again
- // September '21: De 20 km door Brussel, dit jaar voor het eerst ook met een ploegje WSM-wandelaars
- // 1 oktober '21: Internationale dag van de Ouderen - actie voor toegang tot covid-vaccins voor iedereen
- // Van mei tot december '21: Acties voor het Europese en Belgische parlement voor No Profit on Pandemic en een rouwmars voor de doden die vermeden hadden kunnen worden

Ook op het Afrikaanse continent was de situatie de voorbije jaren alles behalve makkelijk. Naast de allesoverheersende Covid-19-pandemie was er de constante terreurdreiging in Mali en Burkina Faso, politieke instabiliteit in Togo, overheidsmaatregelen in strijd met de grondwet in Guinee en de Democratische Republiek Congo ... En overal nam de koopkracht af. Ondanks alles kunnen 46 sociale bewegingen positieve veranderingen op hun conto schrijven. Hier volgt een overzicht van hun belangrijkste realisaties.

WAARDIG WERK

In de mijnbouwlanden Togo, Mauritanië, Democratische Republiek Congo, Burkina Faso, Senegal en Rwanda verenigden vakbonden zich in sectorplatformen. De stemmen van werknemers in de mijnbouwindustrie klinken vandaag eensluidend. De voorbije jaren vormde een gelijk statuut voor alle arbeiders een belangrijk strijdpunt. En dat is nodig. Duizenden arbeiders werken in de mijnen van multinationale mijnbouwondernemingen, maar zijn niet rechtstreeks bij die bedrijven in dienst. Zij werken voor een onderaannemer. En dat betekent: geen sociale zekerheid, lagere lonen, contracten van korte duur en zelf opdraaien voor de kosten van veiligheidsmateriaal. De voorbije jaren konden 5.256 van deze arbeiders dankzij de bemiddeling van vakbonden toch rechtstreeks voor hun officiële mijnonderneming aan de slag gaan. De pandemie zorgde ook in de mijnsector voor ontslagrondes. Vakbonden vochten de onrechtmatige ontslagen aan, dwongen ontslagpremies af en onderhandelden dat werknemers terug in dienst konden treden. Met resultaat! In totaal ontvingen 6.306 mijnarbeiders een premie bij ontslag en konden 5.809 arbeiders opnieuw aan de slag.

Ook voor andere sectoren leverden vakbonden inspanningen. In Togo richtten zij een syndicaat voor boeren en landarbeiders op. Sindsdien komen zij samen op voor een beter landbouwbeleid en tegen de vele onteigeningen. Té vaak zien Togolese boeren hun gronden verloren gaan nadat de overheid akkoorden sloot met mijnbouwbedrijven. Verenigd in een vakbond eisen zij verandering.

Zowel in Centraal- als in West-Afrika is jeugdwerkloosheid een groot probleem. De sociale bewegingen in ons netwerk spelen daarop in en organiseren be-

“

'Ik leerde dat je niet hoeft te wachten tot iemand jou in dienst neemt, maar dat je zelf in staat bent om een werkplek te creëren.'

Nepo RUGENGAMANZI, Rwanda

roepsopleidingen. Studenten die hun vorming succesvol afronden, krijgen begeleiding bij het vinden van een nieuwe job of bij het aansluiten bij een coöperatie. In totaal volgden de voorbije vijf jaar 2.472 personen een vorming. Via een kleine lening bij een spaar- en microkredietinstelling konden 2.891 personen een nieuwe zaak starten.

De Rwandese Nepo RUGENGAMANZI (35) volgde een opleiding lassen in het opleidingscentrum CEFOTRAR en neemt nu zelf afgestudeerde cursisten in dienst. *'Toen ik na de middelbare school geen baan vond, besloot ik een cursus lassen te volgen. De opleiding en de aanvullen van de cursus ondernemen waren boeiend. Ik leerde dat je niet hoeft te wachten tot iemand jou in dienst neemt, maar dat je zelf in staat bent om een werkplek te creëren. Na de opleiding verfijsde ik mijn technieken als stagiair. En toen ging ik aan de slag. Het veranderde mijn leven. Ik vond makkelijk werk. Na een tijdlang sparen startte ik een eigen atelier voor ramen en deuren. Ik heb vandaag vier jongeren van CEFOTRAR in dienst, die ik maandelijks een degelijk loon betaal.'*

In totaal slaagden 289.604 personen er de voorbije vijf jaren in een beter beroep te vinden of hun arbeidsomstandigheden te verbeteren, dankzij de inspanningen van de organisaties waarmee WSM samenwerkt.

SOCIALE BESCHERMING

In Benin, Burkina Faso, Mali, Senegal en Guinee wezen overheden de taak toe aan gezondheidsfondsen om een universele gezondheidsverzekering voor de hele bevolking uit te bouwen. Het doel: sociale bescherming garanderen aan mensen met een informele job of mensen in een zeer kwetsbare situatie. Via diverse pilootprojecten werd de samenwerking tussen overheden en gezondheidsfondsen realiteit. Zo sloten in Burkina Faso 5.000 personen in extreme armoede aan bij een gezondheidsfonds van RAMS. De Burkinese overheid betaalt hun ledenbijdrage. In Senegal verstrekt GRAIM gezondheidsdiensten aan 375.728 informele werknemers en in Mali sloten 36.389 informele werknemers aan bij het gezondheidsfonds UTM. In beide landen financiert de overheid de helft van de ledenbijdrage.

In Guinee verstrekt DYNAM kwaliteitsgezondheidszorg aan 82.000 leden met een informeel werkstatuut. Zij betalen hun eigen bijdrage, maar de overheid investeert in goed opgeleide artsen en gezondheidswerkers die kwaliteitsvolle zorg kunnen verlenen. In Benin hebben, dankzij APROSOC en RAS, 23.787 informele werknemers vandaag een ziektekostenverzekering.

Ook in de Democratische Republiek Congo en Burundi staat sociale bescherming voor iedereen in de steigers. Gezondheidsfondsen werken nauw samen met de ministeries van Werk en Sociale Voorzieningen, met de Hogeschool voor Openbare Gezondheid in Kinshasa, met de Orde van Geneesheren én met het Congolese openbaar ministerie voor Gezondheidszorg.

In totaal genieten vandaag 807.481 mensen een betere sociale bescherming, dankzij de organisaties waarmee WSM samenwerkt.

ENKELE REALISATIES IN 2021

- // In de technische vormingsinstituten maken studenten couture in elk van de elf landen minimaal 300.000 mondklappers, die werden verdeeld in de strijd tegen het coronavirus.
- // Togo: een studie over de nood aan sociale maatregelen in bedrijven, naar aanleiding van de pandemie, wordt voorgelegd aan de Togolese overheid, waarna verschillende maatregelen verplicht worden.
- // Mali en Burkina Faso: duizenden manifestanten protesteren op een coronaveilige manier tegen de politieke en economische malaise in hun landen.
- // Samen slagen de partners van WSM erin om de krijtlijnen voor de komende vijf jaar in kaart te brengen tijdens een grootschalig online evenement. Zowel WSM, alle partnerorganisaties, maar ook overheden en andere instituten voor internationale samenwerking schrijven mee aan het programma.

Verandering is mogelijk! Zelfs wanneer een wereldwijde gezondheidscrisis de wereld in haar greep houdt. Daar blijven de achttien sociale bewegingen in Azië voluit in geloven. We stellen de belangrijkste resultaten voor.

WAARDIG WERK

In vele fabrieken viel de productie in 2020 en 2021 geheel of gedeeltelijk stil. Niet alleen verminderde de vraag vanuit Europa - denk aan de kleding of andere producten die we tijdens de lange quarantainemaanden niet kochten - ook vertraagde de levering van grondstoffen uit landen als China. De toeristische sector kreeg harde klappen. Het had grote gevolgen: duizenden arbeiders stonden van de ene op de andere dag op straat, huishoudpersoneel kon niet meer aan de slag omdat de werkgever bang was voor besmetting, arbeidsmigranten zaten zonder inkomen vast in het Midden-Oosten.

Het vakbondswerk dat de organisaties in ons netwerk uitvoerden was de voorbije twee jaar dan ook sterk gericht op het voorkomen of verzachten van menselijk leed als gevolg van de coronacrisis. In Indonesië slaagde vakbond K-SBSI er in om in verschillende fabrieken sociale maatregelen af te dwingen, zoals uitstapregelingen, een basiswerkloosheidsverzekering en tijdelijke aanpassingen van het werkregime. Tienduizenden arbeiders konden zo toch minstens gedeeltelijk aan de slag blijven.

Sinds 2020 wordt het speelveld van Indonesische vakbonden danig ingeperkt. Via een nieuwe wet wil Indonesië de arbeidsmarkt flexibeler maken. Maar de wet is vooral interessant voor buitenlandse investeerders. Wat arbeidsrechten betreft, draait de klok meer dan 20 jaar terug: van wettelijke minimumlonen naar een veel minder voordelig systeem van uurverloning, veel lagere ontslagvergoedingen, een grote flexibiliteit op het vlak van onderaanneming of werk met kortetermijncontracten ... K-SBSI vocht de nieuwe wet – voorlopig met succes – aan voor het Grondwettelijk Hof. In 2021 verklaarde het Hof de wet in strijd met de grondwet. Helaas doet de overheid er vandaag alles aan om de wet zonder toegiften aan de grondwet aan te passen.

“

‘Het vakbondswerk dat de organisaties in ons netwerk uitvoerden was de voorbije twee jaar sterk gericht op het voorkomen of verzachten van menselijk leed als gevolg van de coronacrisis.’

In Bangladesh kon vakbond NGWF meer dan 40.000 nieuwe leden verwelkomen. De vakbond zette stevig in op juridische bijstand en richtte 4.866 klachten aan fabriekseigenaren. Bijna duizend daarvan zijn succesvol opgelost. 100.000 arbeiders gingen dankzij de bemiddeling van NGWF opnieuw aan de slag na een onterecht ontslag. Ook hier kregen vele bedrijven te lijden onder de coronacrisis, maar dankzij NGWF ontvingen 35.000 ontslagen werkers van twaalf kledingfabrieken toch een ontslagvergoeding.

Op het moment waarop de deltavariant van het coronavirus lelijk huishield, was de situatie in India schrijnend. Covid-patiënten stierven op straat, omdat de ziekenhuizen volzet waren. Mensen leden honger omdat ze niet meer konden werken. In de stad Chennai stond de beweging voor huishoudpersoneel NDWM huisarbeidsters bij die als gevolg van de pandemie werkloos werden. 281 vrouwen konden rekenen op voedselhulp. Ze ontvingen kleine bedragen waarmee ze zeep, fruit, groenten of bloem konden verhandelen. Zo verwierven ze een alternatief inkomen. Omdat de scholen in Chennai sinds het begin van de coronapandemie gesloten waren, verdeelde NDWM pakketten met schoolmateriaal en smartphones voor online lessen aan kinderen van huisarbeidsters. Om dit te realiseren konden NDWM en WSM rekenen op extra middelen, vrijgemaakt door het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

De sociale bewegingen in het WSM-netwerk zetten zich ook over grenzen heen in voor de strijd tegen onrecht in de wereld van het werk. Op pagina 10 van dit magazine las je al hoe belangrijk de rol van GEFONT in Nepal was, in de strijd voor de afschaffing van het Qatarese Kafalasyteem.

In de zes landen, maakten de organisaties in het netwerk van WSM het verschil voor meer dan 1,1 miljoen arbeiders.

SOCIALE BESCHERMING
666.297 personen in Azië konden de voorbije vijf jaar rekenen op een vorm van sociale bescherming. Een mijlpaal was daarbij de totstandkoming van een officieel socialezekerheidssysteem in Nepal, in 2017. Maar liefst achttien jaar politiek lobbywerk waren aan deze wet voorafgegaan. Sindsdien genieten meer dan 350.000 aangesloten werkers van bijstand bij ziekte of een ongeval, moederschap of ouderdom. Al dat lobbywerk droeg er toe bij dat in tien jaar tijd de budgetten voor sociale bescherming bijna vertienvoudigden.

In Bangladesh werd in 2021 het Bangladesh Akkoord voor brand en veiligheid

in de textielsector uitgebreid. Gezondheid werd er in opgenomen en andere landen kunnen er nu ook onder vallen. Kledingvakbond NGWF was actief betrokken bij de onderhandeling van het akkoord.

Nog in Bangladesh sluiten jaarlijks zo'n 25.000 mensen aan bij de gezondheidsverzekering van gezondheidsorganisatie GK. In afwachting van een door de overheid georganiseerde werkongevallenverzekering - waar de WSM partners onder het Bangladesh Social Protection Advocacy Network voor pleiten - paste GK de eigen gezondheidsverzekering aan om dekking te bieden aan werkers in de textielsector. Jaarlijks genieten nu meer dan 5.000 kledingarbeiders van de GK-verzekering. Zowel werkgevers, werknemers, vakbond NGWF en supermarkt Auchan dragen hier financieel aan bij.

ENKELE REALISATIES IN 2021

- // Nepal: Vakbonden NTUC en GEFONT onderhandelen een premie ter waarde van drie maanden inkomen met de overheid, voor werkers die hun inkomen kwijt zijn als gevolg van de pandemie.
- // Nepal, Kathmandu: 400 gedupeerde migrantenarbeiders krijgen via het bureau voor arbeidsmigratie van GEFONT juridische bijstand, nadat ze in het Midden-Oosten onrechtmatig werden behandeld door hun werkgevers.
- // Een delegatie van INSPIR Nepal ontmoet de VN-Rapporteur voor Extreme armoede. Vele van onze eisen maken deel uit van zijn rapport aan de Nepalese overheid.
- // Bangladesh: gezondheidsorganisatie GK verleent basisgezondheidszorg, preventieve en curatieve zorgen en ouderenzorg aan 133.000 personen.
- // Indonesië: K-SBSI slaagt erin de regering ertoe te bewegen aan 1,7 miljoen bijkomende kwetsbare werknemers een loonsubsidie toe te kennen, om het loon dat ze tijdens de pandemie verloren deels te compenseren.
- // Filipijnen: vakbondspartner KMU trekt met succes mee aan de kar bij de uitbreiding van het moederschapsverlof van 60 naar 105 dagen én de invoering van 15 dagen vaderschapsverlof.

WAARDIG WERK

In vijf jaar tijd zijn bergen verzet. En dat in een extreem moeilijke context: politieke instabiliteit in Guatemala en Bolivia, openbare gezondheidszorg én werkgelegenheid onder druk, als gevolg van de gezondheidscrisis ... **Ondanks dit alles konden 56.363 mensen hun arbeidsomstandigheden en lonen verbeteren.** Zo'n 17.000 jongeren volgden een beroepsopleiding bij een organisatie waarmee WSM samenwerkt. Bijna 7.000 van hen slaagden er daarna in om een waardige job te vinden. In totaal richtten de organisaties in het WSM-netwerk tientallen diverse coöperaties op, waarvan vandaag honderden leden verbonden zijn: coöperaties voor journalisten of huishoudpersoneel, spaar- en kredietcoöperaties, coöperaties voor zeefdruk of landbouw en zelfs coöperaties voor de productie van natuurlijke ontsmettingsproducten, zodat mensen zich kunnen beschermen tegen het coronavirus. Dankzij vakbondswerk konden voor verschillende sectoren en bedrijven in vrijhandelszones loongaranties, hogere lonen of veiligere arbeidsomstandigheden worden onderhandeld, wat het verschil maakt voor duizenden fabrieksarbeiders.

PERU, DE JOURNALISTENCOÖPERATIE

In 2019 richtte de Peruviaanse journalistenvakbond ANP een coöperatie voor journalisten op. Het zorgde voor een absolute verbetering van de arbeidsomstandigheden van de leden. Journalistiek in Peru gebeurt in de meeste gevallen op informele basis. Dat betekent zo veel als: zonder enige werkzekerheid of inkomensgarantie. Pensioenen, arbeidsrisico's, minimumlonen of arbeidstijden liggen niet bij wet vast. De coöperatie brengt verandering. Vastgelegde minimumtarieven en uurlonen voorkomen oneerlijke concurrentie voor alle leden, een sociaal fonds voor ziekte en noodgevallen waaraan iedereen bijdraagt,

“

'Lid zijn van de journalistencoöperatie betekent voor mij heel concreet meer inkomen én meer zekerheid.'

Carlos Puentes, Peru

biedt zekerheid. Dankzij vastgelegde kwaliteitsmaatstaven toon je met je lidkaart je professionalisme, neutraliteit en onafhankelijkheid aan. En als lid van de coöperatie kan je je makkelijk bijscholen via de aan ANP verbonden journalistenuniversiteit Jaime Bausate y Meza. Vandaag pleit ANP ervoor dat wie toetreedt tot de coöperatie ook rechtstreeks kan aansluiten bij het Peruviaanse socialezekerheidssysteem.

Carlos Puentes (60) is journalist voor een weekblad: *'Ik voel me sterk verbonden met mijn collega's. We werken veel samen, en dankzij de coöperatie worden de inkomsten eerlijk verdeeld. Voor mij betekent dat concreet meer inkomen én meer zekerheid.'*

SOCIALE BESCHERMING

74.034 personen kregen de voorbije vijf jaar toegang tot een vorm van sociale bescherming dankzij de tus-

senkomst van de WSM-partners. Zij sloten aan bij de nationale gezondheidsverzekering of de pensioenkas, genoten van betaald zwangerschapsverlof of ontvingen een uitkering na een arbeidsongeval. Tijdens de periodes van lockdown kon AMUSSOL in de Dominicaanse Republiek de sociale beschermingsmaatregelen van de overheid uitbreiden naar tot dan uitgesloten groepen. Het maakte dat 90.000 informele arbeiders een overheidspremie ontvingen als compensatie voor hun loonverlies door Covid-19.

Heel wat aandacht ging naar bewustmaking over het basisrecht sociale bescherming. Een politieke eis klinkt immers luider als die door velen uitgesproken wordt. Dat volgehouden werk loont. Samen met vele huishoudwerkers voerde de Peruviaanse organisatie JOC jarenlang actie. Hun eis werd gehoord. In 2019 zette de regering de *IAO-Conventie 189 voor de rechten van*

huishoudpersoneel om in nationale wetgeving. Voor Peruviaanse huishoudwerkers ligt nu bij wet een minimumloon, het recht op een pensioen, beschermende kleding of een ziekte-uitkering vast. In de Dominicaanse Republiek keurde de regering een nieuwe wet voor gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen goed, op basis van IAO Conventie 156. Voor dit resultaat ijverde vakbond CASC jarenlang, samen met haar leden. In Bolivia staat de regering op het punt een wet tegen geweld op de werkvloer te lanceren, op basis van Conventie 190: een strijdpunt van het netwerk voor het recht op Sociale Bescherming INSP!R. In Guatemala liggen arbeidsrechten bijzonder moeilijk, toch slaagde het Guatemalteekse INSP!R erin om een groep van geëngageerde parlementsleden te motiveren om het omzetten in wetgeving van Conventie 190 hoog op de agenda te houden.

ENKELE REALISATIES IN 2021

- // Bolivia: Het netwerk voor het recht op sociale bescherming INSP!R lanceert een groot-schalige campagne voor een wet die geweld op de werkvloer strafbaar maakt, volgens de voorschriften van IAO Conventie 190.
- // Peru: vakbond CSP biedt aan 9.693 arbeiders syndicale en juridische begeleiding bij het afdwingen van hogere lonen en veilige werkplekken.
- // Guatemala: 126 straatjongeren slaan een nieuwe weg in, onder begeleiding van jongerenorganisatie MOJOCA. Ze vonden een woonplaats, konden rekenen op psychologische bijstand, volgden een beroepsopleiding en startten een waardige baan.
- // Dominicaanse Republiek: INSP!R stelt het resultaat van een onderzoek over het gebrek aan sociale bescherming in de Dominicaanse Republiek voor aan verschillende instanties: de regering, de IAO, de Wereldbank, de EU. Ze zet hiermee de Dominicaanse regering onder druk om de bestaande wet op sociale bescherming te verbeteren.
- // Dominicaanse Republiek: Vrouwenrechtenorganisatie CONAMUCA en sociale beschermingsorganisatie AMUSSOL richten samen vier coöperaties voor huishoudpersoneel op en migrantenrechtenorganisatie MOSCTHA zorgt voor de technische vorming van Haïtianen die in de Dominicaanse Republiek geboren zijn, maar die de toegang wordt ontzegd tot openbaar onderwijs, omdat ze geen geldige documenten hebben.

24 april 2021: Wetstraat, Brussel, actie Stop Business Impunity

WSM EN INTEGRITEIT

Omdat WSM werkt met middelen die ons toevertrouwd worden door overheden en het brede publiek, willen we transparant zijn rond wat er met die middelen gebeurt. Dat doen we via dit jaarverslag.

Bovendien streven we de integriteit van ieder persoon in ons netwerk na. We doen er alles aan om schendingen te voorkomen en op te sporen. We treffen de nodige maatregelen zodat we correct kunnen reageren en als dat nodig is tot sancties kunnen overgaan. In 2018 ondertekenden we, samen met de andere NGO's in België, het door de sector opgestelde integriteitscharter. Het WSM-personeel onderschreef een ethische code. En ook in 2021 ondernamen we stappen om onze aanpak te verfijnen.

Maar beginnen doen we met het goede nieuws: in 2021 ontvingen we geen aan integriteit gerelateerde klachten!

realisaties in 2021

- // Iedere organisatie in ons netwerk engageerde zich om over integriteit te waken. In de samenwerkingsovereenkomsten die we afsloten naar aanleiding van ons nieuwe meerjarenprogramma 2022-2026, omschreven we nog duidelijker de verplichtingen van zowel WSM als van de organisaties waarmee we samenwerken.
- // Enkele personeelsverschuivingen zorgden ervoor dat nieuwe WSM-collega's een rol als meldpersoon in de continenten opnemen. Zij bekwaamden zich, samen met de klachtenmanager én de raadgever integriteit, om die taak zo goed mogelijk uit te voeren.
- // Vandaag worden onze meldpunten voornamelijk door mannen ingevuld. Om te voorkomen dat mensen om die reden hun klachten niet zouden delen, werden ook vrouwelijke WSM-collega's gevraagd als extra meldpersoon te willen optreden.

Want respect voor integriteit is een basisrecht.

REISVERSLAG

DE AFGELOPEN TWEE JAAR ...

- // werden 18 nieuwe mijnvakbonden opgericht in geografisch belangrijke gebieden,
- // werden in 20 ondernemingen syndicale afdelingen gevestigd,
- // sloten 12.984 nieuwe mijnwerkers zich aan bij vakbonden,
- // werden 1.257 arbeidscontracten ondertekend,
- // stonden vakbonden 4.658 werknemers bij in arbeidsconflicten,
- // werd in 14 ondernemingen sociale dialoog verankerd,
- // volgden 731 leden een vorming via hun vakbond,
- // vond de ratificatie van drie IAO-verdragen plaats.

WIE ZIT ER OP DE BERG GOUD?

De ontginning van grondstoffen houdt de motor van de mondiale samenleving draaiende. Helaas brengt de industrie grote uitdagingen voor mens en milieu met zich mee. In West-Afrika zijn vakbonden enkele van de changemakers die die uitdagingen weten aan te pakken. Eind 2021, tijdens een seminarie in het Senegalese Saly, bespraken zij een stand van zaken. Wij volgden mee.

Tekst / Lois Savat, Géraldine Dezé, Jennifer Van Driessche Foto's / WSM, Shutterstock

Mijnbouw is één van Afrika's belangrijkste economische sectoren, een sector die het welzijn van de bevolking beduidend zou kunnen verbeteren.

Saly, Senegal, december '21. Vijf dagen lang gaan 26 vakbonds-leiders uit Senegal, Burkina Faso, Democratische Republiek Congo, Niger, Mauritanië, Guinee en Togo in gesprek met elkaar, met thematische deskundigen en met vertegenwoordigers van de Internationale diensten van ACV-CSC, ACV-CSC BIE en WSM. Op de agenda: de belangrijkste realisaties sinds de start van hun programma én de uitdagingen en prioriteiten voor de komende vijf jaar. Het was de perfecte gelegenheid om ervaringen uit te wisselen, de gemeenschappelijke uitdagingen te bespreken en een gezamenlijk standpunt uit te werken. In dat standpunt: sterke argumenten voor meer respect voor mensen-, arbeids- en milieurechten én voor de noodzakelijke financiële bijdrage van de mijnsector aan sociale bescherming.

MIJNBOW, EEN SECTOR VAN FORMAAT

Mijnbouw is één van Afrika's belangrijkste economische sectoren, een sector die het welzijn van de bevolking beduidend zou kunnen verbeteren. De realiteit is helaas anders. Al maakt

de mijnbouw in sommige landen tot 75 procent van het BBP uit, het merendeel van de bevolking wordt niet beter van de intensieve ontginning van natuurlijke grondstoffen. De rechten van de mijnbouwarbeiders worden ook nauwelijks gerespecteerd. Twee studies in opdracht van WSM, ACV-CSC en ACV-CSC BIE brachten de arbeids- en ontginningssomstandigheden verder in kaart. Ze vormen een basis voor de aanbevelingen en noodzakelijke acties voor structurele veranderingen.

GOED ... EN MINDER GOED NIEUWS

Sinds de start van het programma in 2017 wisten de vakbonden duizenden nieuwe leden aan te sluiten. Er kwamen nieuwe vakbondsafdelingen. Meer dan duizend formele arbeidscontracten werden ondertekend. Vele werknemers werden gesensibiliseerd over hun rechten en bijna vijfduizend onder hen kregen juridische bijstand in geschillen met hun werkgever. Vakbondsvertegenwoordigers volgden vormingen om hun rol in de bedrijven beter te kunnen spelen.

VROUWEN AAN DE SLAG IN DE MIJNEN: GELIJKHEID MOEILIK TE BEREIKEN

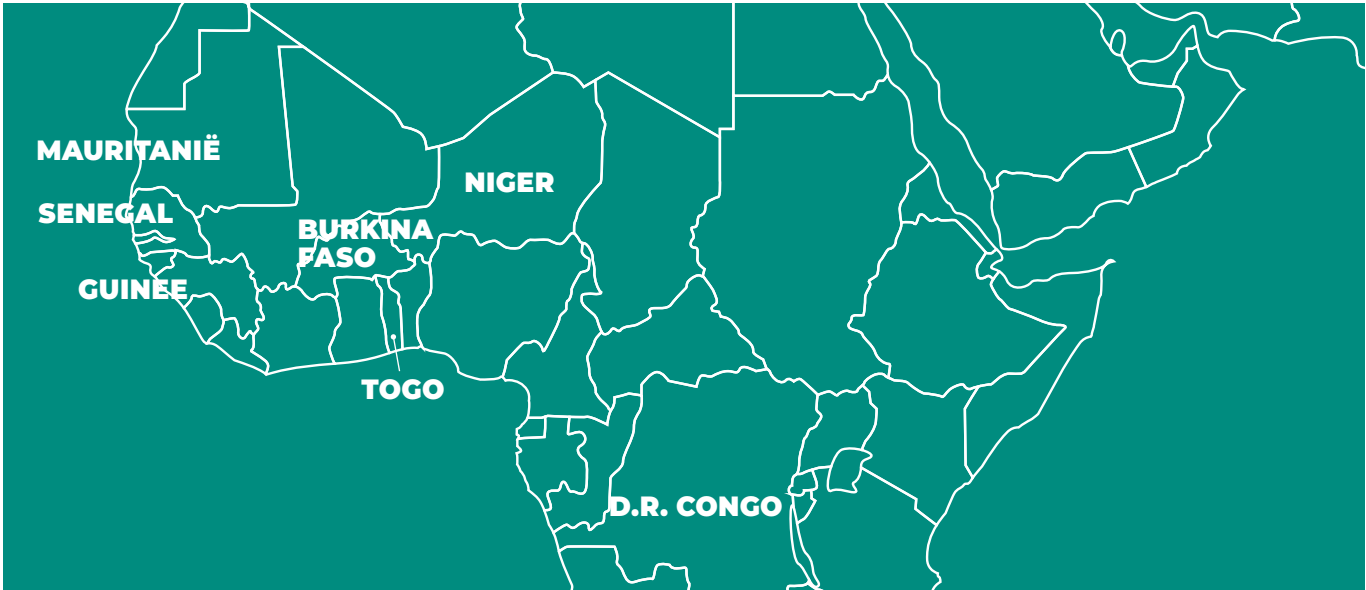
Ook vrouwen zijn in en rond mijngebieden aan de slag. Hun rol is anders dan die van mannen, maar evenzeer essentieel. Sommigen onder hen graven mee, maar de meesten zijn vooral bezig met het breken, wassen, zeven, sorteren en verwerken van mineralen. Ook de verkoop van de mijnproducten komt vaak bij hen terecht. Veel vrouwen krijgen te maken met discriminatie: hun taken worden vaak slechter vergoed, ook wanneer ze dezelfde functies als mannen uitvoeren. Naast de socio-economische aspecten eist het werk in de mijnen ook een andere tol: niet alleen zijn de arbeidsomstandigheden fysiek zwaar, vele vrouwen krijgen te maken met (seksueel) geweld. Vakbonden zetten actief in op sensibilisering en beleidswerk om deze onrechtvaardigheden te beëindigen.

VOLGEHOUDEN VAKBONDSWERK LOONT

Geleidelijk aan is er meer sociaal en paritair overleg mogelijk. In Senegal en in Burkina Faso wisten vakbonden hogere lonen en pensioenen voor de hele sector te onderhandelen. Er kwam een herziening van de arbeidswet én een proefproject voor sociale bescherming voor mijnbouwarbeiders. In de verschillende landen hameren de vakbonden op de ratificatie van verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

Naast de gemaakte vooruitgang brachten de aanwezigen ook hun uitdagingen in kaart: op Guinee na is het in elk van de landen nog wachten op de ratificatie van IAO-verdrag 176 rond veiligheid en gezondheid in de mijnen. Overheden zouden het ratificatieproces bewust vertragen om makkelijker nieuwe investeerders aan te trekken. Ook de bestaande veiligheids- en gezondheidsmaatregelen worden niet nageleefd, een probleem dat onder andere bij goudwinning voorkomt. Verder blijkt dat multinationale ondernemingen in alle zeven landen de nationale wetgeving overtreden.

Het gebrek aan respect voor de milieureggeving kwam tijdens het seminarie meermaals aan bod. Mijnbouw veroorzaakt blijvende gevolgen voor de omgeving. Zeker wanneer er kwik, cyanide of explosieven worden gebruikt. Bovendien krijgen mijnbouwsites nog te weinig een herbestemming na afloop van de ontginning. Vakbonden zijn zich bewust van deze problematiek. Ze zetten projecten op waar via maatschappelijke dialoog samen met de gemeenschap naar een oplossing voor oude mijnsites wordt gezocht, zoals bijvoorbeeld de herbebossing van mijnbouwsites in Burkina Faso.

DE SCHADUWKANT VAN MONDIALISERING

De meeste ontgonnen grondstoffen uit de mijnbouw belanden in een mondiale keten. Een rijke bodem en een wereldwijde vraag zorgen voor goede economische vooruitzichten. Ze trekken buitenlandse investeerders aan. Dat zorgt voor extra jobs, zou je denken. Maar de vele arbeids- en milieurechtschendingen bij de multinationale ondernemingen blijven té vaak zonder gevolgen. De mogelijke positieve impact van de investeringen vervaagt snel wanneer diezelfde investeringen voor meer ongelijkheid zorgen.

Volgens een rapport van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank (AOB, 2011) bezit Afrika dertig procent van de wereldwijde reserves van niet-energetische minerale grondstoffen en streeft het naar de controle over strategische mineralen waaraan in moderne industrieën veel waarde wordt gehecht. Zich bewust van deze rijkdom hebben veel landen de afgelopen jaren hun mijnbouwwetgeving ingrijpend hervormd. Maar “deze hervormingen zorgen voor nog meer nationale en buitenlandse concurrentiestrijd en meer onderaannemingsactiviteiten”, zegt Fabien Mayani van de Congolese Carter Foundation. “Nog te weinig ondernemers hebben toegang tot de markt zelf, de hervormingen zijn niet altijd even gunstig voor het BBP van een land.”

AMBACHTELIJK EN INFORMEEL

Arbeidsrechten- of mensenrechtenschendingen gebeuren het vaakst bij onderaannemingen en bij informele tewerkstelling. Vakbonden pleiten er dan ook voor dat die praktijken nog meer in kaart gebracht worden. Eerst door ze te identificeren. Pas dan kan worden ingezet op sensibilisering en

formalisering van arbeid. Alleen zo worden arbeidsrechten structureel verworven en kunnen schendingen zoals kinderarbeid echt voorkomen worden.

Informele tewerkstelling betekent een gebrek aan sociale bescherming. De nieuwe sociale zekerheidswetgeving in de Democratische Republiek Congo voorziet de aansluiting voor wie werkt in de informele economie. In sommige gebieden in Noord-Kivu, waar veel ambachtelijke mineraalmijnen zijn, sluiten arbeiders zich spontaan aan bij mijnbouwcoöperaties: een goede manier om elkaar te versterken en geld te besparen, maar zonder vakbond of gezondheidstak. Vakbond CSC Congo maakt daarom de leden van die coöperaties attent op het nut van een aansluiting bij de vakbond en een bijdrage aan het nationale sociale zekerheidsfonds, van groot belang voor werknemers die van dag tot dag zonder vangnet leven.

PLANETEN EN GEWETEN TE KORT

Moeilijkheden in West-Afrikaanse mijnen staan niet los van België. Daarom is het cruciaal om samen te strijden voor het respecteren van (internationale) normen voor waardig werk, vakbondsvrijheid, sterkere sociale dialoog, meer transparantie bij contracten in de mijnbouw, maar ook voor het beperken van de industriële impact op milieu, gemeenschappen en arbeiders, inzetten op herbestemming en herstel, formaliseren van informele tewerkstelling, en werk maken van verplichte ketenzorg.

Dat bewustzijn groeit ook in België: er wordt getimmerd aan een transitie die ecologisch, collectief en solidair is, met respect voor mensenrechten en planetaire grenzen. Een bevraging van CNCD-11.11.11 en de ‘European Co-

aliton for Corporate Justice’ toont dat 86 procent van de burgers akkoord gaat dat bedrijven wettelijk verplicht moeten worden te garanderen dat er geen mensenrechtenschendingen zoals dwangarbeid of landroof gebeuren voor hun bedrijfsactiviteiten. 85 procent van de burgers deelt die mening wanneer het gaat over milieuschendingen zoals luchtvervuiling en vernieling van biodiversiteit buiten de EU. Hetzelfde aantal vindt dan ook dat ondernemingen die bijdragen aan mensenrechtenschendingen of milieuproblemen waar dan ook ter wereld wettelijk verantwoordelijk gesteld moeten worden. In mei organiseerde het Belgische Netwerk voor Natuurlijke Rijkdommen een nationaal seminarie over welke ecologische transitie we nodig hebben voor energie, klimaat en metalen in de toekomst. De presentaties kan je herbekijken op YouTube

Op het seminarie in Senegal krijgen we te zien en te horen welke donkere keerzijde aan de bron van heel wat producten zit. Het doet ons meer dan ooit beseffen dat we als samenleving planeten en geweten tekortkomen. Burgers beseffen de noodzaak van verandering, maar om de gedeelde verantwoordelijkheid van de politieke wereld en het bedrijfsleven op te nemen is wetgeving noodzakelijk. De ‘Made With Respect’-campagne zet in op ambitieuze Belgische en Europese zorgplichtwetgeving, zodat je je als consument geen zorgen moet maken of producten wel met respect voor mens, milieu en sociale rechten gemaakt zijn. Zolang die wetgeving er niet is, maken we samen werk van het overtuigen van politici. **Surf naar www.madewithrespect.be voor alle info.**

HET ROZE MEER

Het Lac Rose is een zoutmeer in de buurt van Dakar waar jaarlijks vierentwintigduizend ton zout gewonnen wordt. We trekken erheen na het vijfdaagse seminarie. Hier werken vooral informele en artisanale arbeiders. De tijdens het seminarie beschreven werkomstandigheden worden duidelijk: mannen staan tot hun bovenlijf in het water om zout op te scheppen en met sloepen aan land te brengen, vrouwen verkopen het zout door op de oevers. Een groot deel wordt strooizout in Europa, een ander deel zal in keukens terechtkomen. Voor de prijszetting is men van tussenschakels afhankelijk. Onder de arbeiders heerst meer solidariteit dan spanning. Toch gebeuren er jaarlijks vele kleine ongevallen bij het scheppen van het zout, en te lang in het zoute water blijven staan is slecht voor de huid. Seizoenarbeiders komen hier een drietal maanden werken, vaak vanuit Mali en Togo. Wanneer het zout op is moet het meer wachten op regenwater om te recupereren, tot er onder een anderhalve meter water weer anderhalve meter zout gevormd is. Klimaatverandering en planetaire grenzen zorgen ervoor dat de massale ontginning niet oneindig door zal kunnen gaan.

VROUWEN* IN OPMARS!

*Of iedere persoon die zich als vrouw identificeert.

6000 groepen. 163 landen. Eén doel: de daadwerkelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De Wereldvrouwenmars ontstond in 1995 in Quebec en groeide uit tot een belangrijke internationale beweging die strijdt tegen armoede en geweld tegen vrouwen. De beweging heeft een grote aanhang in België en is zeer actief in Latijns-Amerika. Marcha Mundial is een sterke strategische partner in het WSM-netwerk. Graciela Lopez, verantwoordelijke Marcha Mundial Bolivia: “De pandemie veroorzaakte nog meer ongelijkheid. Arbeidsvormen zijn veranderd. De werkloosheid nam toe. We vechten tegen een woester geworden kapitalisme. Elke dag. Maar des te meer op 8 maart, de internationale dag van de vrouw.” Beelden van 8 maartacties overal in Latijns-Amerika en België.

// 1. Cuba // 2. Venezuela: De strijd tegen de onzekerheid van het leven veroorzaakt door de economische blokkade van de Verenigde Staten. // 3. 4. België: ‘Maria Bosse’, de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen is ook in België te groot, actie i.s.m. met ACV // 5. 6. Chili: Stop geweld op vrouwen. // 7. Bolivia: Betoging tegen geweld en het corrupte rechtssysteem dat een oogje dichtknijpt voor vrouwenmoordenaars en verkrachters. // 8. 9. Peru // 10. Brazilië: “Bolsonaro, eruit!” Vrouwen mobiliseren zich, nu er in oktober 2022 belangrijke verkiezingen op het programma staan.

VAKBONDSLEIDER

Smritee Lama is vakbondsleider in Nepal. Simon Peeters is vakbondsverantwoordelijke in België. Ze vertellen over het harde labeur van arbeidsmigranten bij de bouw van de voetbalstadions voor het WK in Qatar, maar ook bij de teelt van Belgische aardbeien uit Hoogstraten.

TEKST / Jaklien Broekx

NEPAL

SMRITEE LAMA

'Ik werk sinds zeven jaar bij de Nepalese vakbond GEFONT en ondersteun migrantenwerkers in Qatar. Toen FIFA in 2010 de organisatie van het WK toewees aan Qatar, was de situatie van migrantenarbeiders er al heel schrijnend. Het beruchte Kafalasysteem bestond nog, wat onder meer betekende dat een buitenlandse werknemer het land niet kon verlaten zonder de toestemming van zijn werkgever. Maar ook na de afschaffing van het systeem in 2020, bleef hun situatie penibel. Discriminatie. Lonen die veel lager liggen dan de lonen van Qatarezen. Arbeid in onmenselijke temperaturen van meer dan 45 graden Celsius. Er vielen de voorbije jaren duizenden doden*. 'Waarom deze discriminatie?', vraag ik mij altijd af. Ik voel erg mee met migrantenarbeiders, *I can feel the pain*.

De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en de Internationale koepel van vakbonden (IVV) organiseerden onderzoeksmissies. En dat was maar goed ook. Eindelijk kwam het lot van de migrantworkers op de internationale agenda. De wereld schrok plots wakker. Er kwamen belangrijke verbeteringen. Vakbondswerk werd toegelaten. Er kwam een wettelijk minimumloon en het Kafalasysteem ging op de schop.

Mijn grootste wens is dat alle voetbalteams in Qatar goed spelen. Ook ik ben een groot voetbalfan. Maar eens je als speler of supporter een stadion betreedt, besef dan dat arbeiders hiervoor het leven lieten. Heb respect voor hun leven en hun werk. Ook in je eigen land. Ik ga supporteren, dat plezier wil ik met jullie delen, maar ook het respect voor de rechten van arbeiders.'

BELGIË

SIMON PEETERS

'Sinds vijf jaar ben ik ACV-vakbondsverantwoordelijke voor de seizoenarbeiders in de Noorderkempen. De laatste jaren zijn dat vooral Roemenen. Ze blijven hier drie tot zes maanden en keren dan terug naar huis. Ze werken in heel grote serres en oogsten de tomaten, de paprika's en de bekende Belgische aardbeien van Hoogstraten. Het is een lastige job. Voor amper tien euro per uur voeren ze heel zwaar werk uit en kloppen ze lange dagen. Voor hen geen vakantie of betaald ziekteverlof. Ook de huisvesting is een probleem. Een tussenpersoon, vaak een landgenoot, zorgt voor de contacten met boer A of boer B. Die bemiddeling kost geld, veel geld. Dat een huis in een dorp door de tussenpersoon wordt onderverhuurd aan twintig arbeiders is geen uitzondering. De huur voor een matras bedraagt makkelijk 250 tot 300 euro per maand. Ik vind dit de Belgische samenleving onwaardig.

Omdat ze hier maar tijdelijk zijn, sluiten de arbeiders meestal niet aan bij de vakbond. Toch kreeg ik toestemming van mijn leidinggevendenden om een traject met hen op te starten. Ik wil er zijn voor alle werknemers. Dat zie ik als onze verantwoordelijkheid. Ik doe huisbezoeken en verspreid flyers en affiches. Hierop staat in twee talen informatie over het minimumloon en andere basisrechten. En ook een e-mailadres waar mensen terecht kunnen met vragen en klachten. Mijn *sense of urgency*, mijn openheid en mijn grote mond maken dat het vakbondswerk dat ik doe, mij helemaal op het lijf geschreven is.'

Het volledige interview verscheen op sociaal.net

*De Britse krant *The Guardian* stelde via een onderzoek vast dat in de voorbije tien jaren meer dan 6.750 arbeidsmigranten in Qatar plots overleden aan hart- en longfalen.

Voetbal is een feest, het WK in Qatar een hoogtepunt. We supporteren voor de Rode Duivels of een andere ploeg. Maar het smaakt bitter dat bij de bouw van de voetbalstadions meer dan 6.750 arbeidsmigranten stierven.

Er is ook goed nieuws. Zowel in België als in Europa is een wet in de maak die alle bedrijven verplicht om mensenrechten te respecteren in gans hun toeleveringsketen: de zorgplichtwet.

Politici, stem die wet! En maak ons trots op jullie ploeg.

Qatar

6.750 fatale fouten

**Politici: zorg
voor spelregels,
teken de wet.**